

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Jernbanedirektoratet
Postboks 16 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/2438-

22. desember 2022

Statsbudsjettet 2023 - Tildelingsbrev til Jernbanedirektoratet

1	INNLEDNING	2
2	OVERORDNET MÅL OG HOVEDPRIORITERINGER.....	2
3	MÅL, STYRINGSPARAMETERE OG PRIORITERTE TILTAK I 2023.....	3
4	ANDRE FØRINGER OG KRAV	11
5	STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	14
6	RAPPORTERING	15
7	BUDSJETTILDELING OG FULLMAKTER	18

Vedlegg

- **1. Styringskalender 2023**
- **2. Fullmakter**
- **3. Oppdrag**
- **4. Rapporteringsoversikt**

Postadresse
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.sd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 904

Avdeling

Saksbehandler
Sigrid Dahl
Grønnevet
22 24 82 51

1 INNLEDNING

Samferdselsdepartementet viser til Prop. 1 S (2022–2023) for Samferdselsdepartementet, Prop. 1 S Tillegg 1 (2022–2023) og Innst. 13 S (2022–2023), som ble behandlet av Stortinget 20. desember 2022. I dette tildelingsbrevet stiller Samferdselsdepartementet Stortingets bevilgninger til disposisjon, delegerer fullmakter og meddeler departementets styringssignaler for Jernbanedirektoratet i 2023.

Samferdselsdepartementet har det overordnede, strategiske ansvaret for utviklingen av jernbanesektoren. Jernbanedirektoratet skal omsette nasjonale mål samt Stortingets og departementets krav og føringer, til konkrete resultater innenfor de økonomiske rammene som stilles til rådighet. Ressursene stilt til rådighet skal anvendes mest mulig effektivt, både i egen organisasjon og gjennom kjøpsavtaler. Jernbanedirektoratet utøver sitt samfunnsoppdrag ved å være avtalepart, fagorgan og myndighetsorgan.

Styringsdialogen mellom Samferdselsdepartementet og Jernbanedirektoratet er forankret i budsjettproposisjonene og Stortingets behandling av disse, instruksene til Jernbanedirektoratet samt reglement for og bestemmelser om økonomistyring i staten. Hoveddokumenter og faste møter i styringsdialogen framgår av styringskalenderen, jf. vedlegg. Departementets styringssignaler gis alltid skriftlig. Større oppdrag i løpet av året som ikke nevnes i tildelingsbrevet, vil bli gitt i form av supplerende tildelingsbrev.

2 OVERORDNET MÅL OG HOVEDPRIORITERINGER

Samferdselsdepartementet viser til målstrukturen for transportpolitikken i Meld. St. 20 (2020–2021) *Nasjonal transportplan 2022–2033* og omtalen i Prop. 1 S (2022–2023) for Samferdselsdepartementet.

Det overordnede målet for transportpolitikken er «Et effektivt, miljøvennlig og trygt transportsystem i 2050».

Videre er det besluttet følgende mål for transportsektoren:

- Mer for pengene
- Effektiv bruk av ny teknologi
- Bidra til oppfyllelse av Norges klima- og miljømål
- Nullvisjon for drepte og hardt skadde
- Enklere reisehverdag og økt konkurransevne for næringslivet.

Særlig viktige områder for Jernbanedirektoratet i 2023 vil være:

- Direktetildelte togtilbudet som ikke er konkurranseutsatt innenfor rammene av gjeldende regelverk, slik at tilbudet kan tildeles innen 25. desember 2023.
- Håndtere og styre risiko knyttet til blant annet kraftig kostnadsvekst, forsinkelser av leveranser og utrulling av ERTMS. Som en del av dette utvikle et bedre risikostyringssystem for sektoren som helhet.

- Koordinere og følge opp arbeidet med driftsstabilitet og avvikshåndtering.
- Bidra til Samferdselsdepartementets arbeid med Nasjonal transportplan 2025–2036 og gjennomgangen av jernbanesektoren.

Jernbanedirektoratet er Samferdselsdepartementets faglige rådgiver i jernbanespørsmål. Direktoratet må i 2023 påregne å sette av ressurser til besvarelse av aktuelle spørsmål fra departementet knyttet til statsbudsjettet, klima- og miljø, effektpakker mv.

Jernbanedirektoratet skal fortsette arbeidet med å forbedre sin interne styring. Det er viktig at direktoratet gjennom avtalestyring og interne budsjett- og økonomisystemer har god styring av budsjett med tilhørende fullmakter.

3 MÅL, STYRINGSPARAMETERE OG PRIORITERTE TILTAK I 2023

I dette kapitlet omtales mål og styringsparametere som Jernbanedirektoratet skal benytte for sin virksomhet gjennom 2023. Her ligger også nye oppdrag knyttet til de enkelte målene. I vedlegg 3 er oppdragene gjengitt i sin helhet.

For å konkretisere og tilpasse målene for transportsektoren til Jernbanedirektoratets virksomhet er det fastsatt virksomhetsmål. Jernbanedirektoratets virksomhetsmål skal bidra til å oppfylle målene for Nasjonal transportplan 2022–2033 samt bidra til prioriterte tiltak og oppdrag mv. knyttet til de enkelte virksomhetsmålene.

Tabellen under viser en overordnet sammenheng mellom målene i transportsektoren og virksomhetsmålene, men flere av virksomhetsmålene bidrar til flere av transportmålene.

Mål for transportsektoren i Nasjonal transportplan 2022–2033	Virksomhetsmål for Jernbanedirektoratet
<ul style="list-style-type: none"> • Mer for pengene • Enklere reisehverdag og økt konkurranseevne for næringslivet. 	1. Helhetlig og koordinert utvikling og drift av et attraktivt jernbanetilbud
	2. God kundeopplevelse gjennom høy driftsstabilitet og god avvikshåndtering
	3. SD får analyser og beslutningsgrunnlag med høy kvalitet og relevans
	4. Folk kan reise sømløst med tog og annen kollektivtransport
<ul style="list-style-type: none"> • Effektiv bruk av ny teknologi 	5. Jernbanesektoren er innovativ, deler data og utnytter ny teknologi
<ul style="list-style-type: none"> • Bidra til oppfyllelse av Norges klima- og miljømål 	6. Bidra til oppfyllelse av Norges klima- og miljømål*
<ul style="list-style-type: none"> • Nullvisjon for drepte og hardt skadde 	7. Nullvisjon for drepte og hardt skadde

*Flere av virksomhetsmålene bidrar til oppfyllelse av Norges klima- og miljømål, særlig mål 1, 3 og 5.

I det følgende omtaler departementet styringsinformasjon, prioriterte tiltak og navn på oppdrag knyttet til de enkelte målene for Jernbanedirektoratet i 2023. For en oversikt over selve oppdragene i sin helhet viser vi til vedlegg 3.

3.1 Virksomhetsmål 1

Jernbanedirektoratet skal være en drivkraft i arbeidet for helhetlig og koordinert utvikling og drift av et attraktivt jernbanetilbud i markeder jernbanen har sine største fortrinn sammenliknet med andre transportmidler. Direktoratet skal, ved bruk av samfunnsøkonomiske analyser og gjennom de persontogtilbud Jernbanedirektoratet kjøper, bidra til at kapasiteten på sporet utnyttes godt til både persontransport og godstransport. Videre skal direktoratet følge opp det reviderte avtaleregimet med Bane NOR SF, fortsette arbeidet med porteføljestyring av effektpakkene som er prioritert i Nasjonal transportplan 2022–2033, videreføre arbeidet med å direktetildele togtilbudet som ikke er konkurranseutsatt og utvikle et risikostyringssystem for sektoren.

Mål	Styringsinformasjon / styringsparameter
Helhetlig og koordinert utvikling og drift av et attraktivt jernbanetilbud	Rapportering av status for effektpakker
	Utvikling i antall passasjerer og mengde transportert gods
	Rapportering på fast oppfølging av NTP-indikatorer: - Netto nytte - Endring i investeringskostnad siden sist framlagte Nasjonale transportplan.

3.1.1 Oppdrag

Oppdrag 1-2023 Flexibilitet i avganger

Oppdrag 2-2023 Evaluering av praktisering av ruteleier

Oppdrag 3-2023 Godstøtteordning

Oppdrag 4-2023 Vurdering av ytelsesordningen

Oppdrag 5-2023 Vurdering av EØS-rettslig handlingsrom

Oppdrag 6-2023 Oslo-København

Oppdrag 7-2023 Økonomiske forutsetninger for nattogtilbud til København

Oppdrag 8-2023 Vurdering av forlengelse av nattogtilbud

Oppdrag 9-2023 Helhetlig risikostyringssystem

Oppdrag 10-2023 Gjennomgang av jernbanesektoren

Oppdrag 11-2023 Sektorvise responsmiljøer

3.2 Virksomhetsmål 2

Jernbanedirektoratet har en pådriverrolle for å følge opp tiltaksplanen for driftsstabilitet og avvikshåndtering og koordinere aktørene i sektoren for å bedre kundeopplevelsen til de reisende gjennom at alle aktører bidrar til bedre driftsstabilitet og håndtering av driftsavvik.

Mål	Styringsinformasjon / styringsparameter														
God kundeopplevelse gjennom høy driftsstabilitet og god avvikshåndtering	<i>Kundetilfredshet:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Kundetilfredshet ved avvik. - Indikator fra Kundetilfredshetsundersøkelsen (KTU) per togselskap og strekning.														
	<u>Oppfølging av NTP-indikatorer</u> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Endring i reisetid</i> Endring i reisetid som følge av tilbudsforbedringer - <i>Driftsstabilitet for person- og godstog</i> Nasjonale måltall for driftsstabilitet rapporteres i tertialrapporter og årsrapport. I tillegg skal det i tertialrapport 1 og 2 rapporteres på strekningsvis driftsstabilitet for å relatere ev. problemer og nødvendige tiltak til konkrete strekninger.														
	<table border="1"><thead><tr><th><i>Parameter for driftsstabilitet</i></th><th><i>Mål i NTP</i></th><th><i>Langsiktig mål i NTP</i></th></tr></thead><tbody><tr><td>Oppetid i pst.</td><td>99,1</td><td>99,3</td></tr><tr><td>Regularitet i pst.</td><td>97,7</td><td>98,0</td></tr><tr><td>Punktlighet i pst.</td><td>90,0</td><td>90,0</td></tr><tr><td>Punktlighet Gardermobanen i pst.</td><td>96,0</td><td>96,1</td></tr></tbody></table>	<i>Parameter for driftsstabilitet</i>	<i>Mål i NTP</i>	<i>Langsiktig mål i NTP</i>	Oppetid i pst.	99,1	99,3	Regularitet i pst.	97,7	98,0	Punktlighet i pst.	90,0	90,0	Punktlighet Gardermobanen i pst.	96,0
<i>Parameter for driftsstabilitet</i>	<i>Mål i NTP</i>	<i>Langsiktig mål i NTP</i>													
Oppetid i pst.	99,1	99,3													
Regularitet i pst.	97,7	98,0													
Punktlighet i pst.	90,0	90,0													
Punktlighet Gardermobanen i pst.	96,0	96,1													

3.2.1 Oppdrag

Oppdrag 12-2023 Driftsstabilitet og avvikshåndtering

Oppdrag 13-2023 Mål for opptid, punktlighet og regularitet

Oppdrag 14-2023 Tilgangsavtaler

3.3 Virksomhetsmål 3

Beslutningsgrunnlag og analyser fra Jernbanedirektoratet til Samferdselsdepartementet skal holde høy kvalitet, leveres til rett tid og være relevant for prosessen de skal inngå i ved å bygge opp under politiske målsetninger som er satt.

Neste stortingsmelding om Nasjonal transportplan skal legges fram våren 2024 og gjelde for tolvårsperioden 2025–2036. Jernbanedirektoratet skal i 2023 fortsatt bidra inn i det forberedende arbeidet med Nasjonal transportplan. Dette gjelder i hovedsak leveransene på oppdragene gitt av Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet i 2022 om å utarbeide underlagsmateriale til meldingen, og ev. bestillinger for å følge opp disse oppdragene. Utredningsoppdraget er gitt i brev av 6. september 2022, prioriteringsoppdraget ble gitt i brev av 11. november 2022, og bestilling om en helhetlig strategi for jernbanen ble gitt i supplerende tildelingsbrev nr. 4 for 2022.

Som opplyst i Prop. 1 S (2022–2023) for Samferdselsdepartementet har departementet satt i gang en gjennomgang av organisering og selskapsstruktur i jernbanesektoren, for å styrke den løpende styringen og utviklingen av jernbanesektoren. I gjennomgangen skal Samferdselsdepartementet se på selskapsstrukturen, innhente en ekstern kartlegging av utfordringer og videreutvikle departementets styring av sektoren. Jernbanedirektoratet må påregne å bidra inn i arbeidet med gjennomgangen.

Mål	Styringsinformasjon / styringsparameter
Analyser og beslutningsgrunnlag med høy kvalitet og relevans	Egenevaluering av hvordan leveranser har bidratt til bedre kunnskaps- og beslutningsgrunnlag

3.4 Virksomhetsmål 4

De reisende skal oppleve det samlede transporttilbudet som sømløst, både mellom ulike togreiser og mellom tog og fylkeskommunal kollektivtransport. Utviklingen av togtilbudet i byområdene må ses i sammenheng med kollektivtilbudet for øvrig. Jernbanedirektoratet skal i 2023 delta i arbeidet med å følge opp og videreføre allerede inngåtte byvekstavtaler, og legge til rette for nye byvekstavtaler dersom det blir aktuelt å starte forhandlinger i flere byer.

Mål	Styringsinformasjon / styringsparameter
Folk kan reise sømløst med tog og annen kollektivtransport	Anslag på antall reisende som benytter takstsamarbeidsavtaler.
	KTI sømløshet
	Antall jernbanestasjoner som er tilgjengelige eller universelt utformet.

3.4.1 Oppdrag

Oppdrag 15-2023 Utvikling av billettprodukter for å stimulere til økt kollektivbruk utenfor eget fylke blant ungdom

3.5 Virksomhetsmål 5

Jernbanedirektoratet skal bidra til at jernbanesektoren er innovativ, deler data og utnytter ny teknologi. Direktoratet skal blant annet følge opp Samferdselsdepartementets *Strategi for tilgjengeliggjøring av offentlige data* og delta i det tverrsektorielle datasamarbeidet som ledes av Entur AS.

Direktoratet skal samarbeide tett med forskningsmiljøene og industrien for å bidra til at det utvikles, prøves ut og tas i bruk gode nye løsninger for framtidens transportbehov, særlig innenfor EUs rammeprogram for forskning og innovasjon Horisont Europa og gjennom aktiv deltagelse i partnerskapet Europe's Rail.

Mål	Styringsinformasjon / styringsparameter
Jernbanesektoren er innovativ, deler data og utnytter ny teknologi	Korte konkrete redegjørelser for hvordan målet blir fulgt opp.

3.5.1 Oppdrag

Oppdrag nr. 16-2023 Redgjørelse for aktiviteter i ERJU

3.6 Virksomhetsmål 6

Klima- og miljøhensyn skal ivaretas gjennom drift og utvikling av jernbanetilbudet. For å bidra til oppfyllelse av Norges mål og forpliktelser på klima- og miljøområdet skal

Jernbanedirektoratet bidra med kunnskap om klimaeffekter¹ og kostnader for klima- og miljøtiltak for jernbanetransport. Dette innebærer blant annet å ha kunnskap om klimaeffekt og kostnader av tiltak for å redusere klimagassutslipp som følge av endret veitrafikk, togdriften, fra egen anleggsvirksomhet, samt fra drift og vedlikehold av egen infrastruktur. Videre skal Jernbanedirektoratet ha kunnskap om hvordan naturmangfold og vannkvalitet påvirkes av bygging, drift og vedlikehold av jernbanens infrastruktur og om kostnader og virkninger av tiltak som bedrer måloppnåelsen på området. Direktoratet skal prioritere klima- og miljøtiltak med lavest samfunnsøkonomisk kostnad.

I regjeringens klimastatus og -plan er det varslet at regjeringen tar sikte på å legge frem en ny stortingsmelding om klima i 2024. Jernbanedirektoratet må påberegne deltakelse i utredningsarbeid i 2023 som vil danne grunnlag for stortingsmeldingen.

Jernbanedirektoratet skal følge opp gjennomføringen av de regionale vannforvaltningsplanene iht. de fastsatte målene og bidra i det videre arbeid ved rullering av planene.

Mål	Styringsinformasjon / styringsparameter
Bidra til oppfyllelse av Norges klima- og miljømål	<p>Oppfølging av NTP-indikatorer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Endring i klimagassutslipp fra transportsektoren <ul style="list-style-type: none"> - Totale utslipp fra jernbanetransport (CO₂-ekvivalenter) som rapportert av Statistisk Sentralbyrå 2. Netto antall dekar inngrep i naturområder med nasjonal eller vesentlig regional verdi <p>Klimaeffekt fra jernbanens anleggsvirksomhet, drift og vedlikehold</p> <p>Rapportere på arbeidet med før- og etterundersøkelser for naturmangfold.</p> <p>Rapportere på hvordan det arbeides med å begrense plastforsøpling og spredning av mikroplast.</p>

¹ Med klimaeffekt menes i tildelingsbrevet effekten på utslipp som teller på det norske utslippsregnskapet, samt utslipp som følge av arealbruksendringer. I de tilfellene det er relevant, skal det også oppgis hvordan utslippene fordeler seg mellom transportsektoren og arealbrukssektoren. Klimaeffekt av arealbruksendringer skal beregnes for alle nye prosjekter.

	Jordbruksareal som går tapt som følge av utbygging av jernbaneinfrastruktur fordelt på arealtypene fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite
	Reduksjon i antall personer utsatt for et innendørs døgnequivalemt støynivå fra jernbanetrafikk over 38 dB.

3.6.1 Oppdrag

Oppdrag 17-2023 Arealregnskap

3.7 Virksomhetsmål 7

Jernbanedirektoratet skal opprettholde og forbedre det høye sikkerhetsnivået i jernbanesektoren.

Nullvisjonen er utgangspunktet for trafikksikkerhetsarbeidet i hele transportsektoren. Det å opprettholde og forbedre det høye sikkerhetsnivået i jernbanesektoren er et langsiktig, systematisk og målrettet arbeid. Tiltak for å forhindre de alvorligste ulykkene skal prioriteres. Jernbanedirektoratet har ansvaret for å følge opp utviklingen av sikkerheten i sektoren.

Mål	Styringsinformasjon / styringsparameter
Nullvisjon for drepte og hardt skadde	Oppfølging av NTP-indikatoren for endring i antall drepte og hardt skadde.

3.8 Andre mål og prioriteringer

Samfunnssikkerhet

Jernbanedirektoratet skal i arbeidet med samfunnssikkerhet følge opp de mål, krav og prioriteringer som framgår i *Strategi for samfunnssikkerhet i transportsektoren av 2020*. Arbeidet med samfunnssikkerhet skal være målbart, systematisk og sporbart, og inngå som en integrert del av etatens virksomhet.

I 2023 skal Jernbanedirektoratet prioritere videre arbeid knyttet til implementering av sikkerhetsloven, herunder intern oppfølging av virksomhetssikkerhetsforskriften, samt

eventuelle oppdrag fra departementet i den forbindelse. Videre skal Jernbanedirektoratet følge opp eventuelle avvik og sårbarheter som er identifisert i tilsyn eller i den årlige undersøkelsen av sikkerhetstilstanden i 2022.

Jernbanedirektoratet skal i 2023 bidra i prosesser knyttet til videreutvikling av totalforsvaret. Dette innebærer å bidra til ansvars- og rolleavklaringer, og å delta i beredskapsplanlegging og øvelser hvor Jernbanedirektoratet har en rolle.

Departementet planlegger et arbeid med å utarbeide en overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse av transportsektoren (TransportROS). Jernbanedirektoratet må være forberedt på å bidra i dette arbeidet i 2023 etter nærmere bestilling fra departementet.

I arbeidet med klimatilpasning skal Jernbanedirektoratet vurdere oppfølging av relevante anbefalinger og konklusjoner fra Dokument 3:6 (2021–2022) *Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med å tilpasse infrastruktur og bebyggelse til et klima i endring*. Som en del av oppfølgingen ber vi Jernbanedirektoratet fortsette arbeidet med å kartlegge infrastrukturens sårbarhet mot framtidige klimaendringer samt arbeide for at infrastrukturen er tilpasset et framtidig klima.

Jernbanedirektoratet skal i tertialrapportene i 2023 rapportere til departementet på status i oppfølgingen av egen strategi for samfunnssikkerhet samt fortsette å delta på de halvårige kontaktmøtene om samfunnssikkerhet som departementet avholder i forbindelse med overnevnte rapportering.

Rapporteringen på status i oppfølgingen av egen strategi for samfunnssikkerhet skal få fram forholdet mellom strategiske mål og prioriteringer, og tilhørende aktiviteter og tiltak. Rapportene skal være selvstendige vedlegg til hhv. første og andre tertialrapport. I selve tertialrapporten skal det gis et overordnet sammendrag av rapporten.

Bærekraftsmålene

Utviklingen av transportsystemet er en viktig del av Norges bidrag til en bærekraftig utvikling. FNs 17 mål for en bærekraftig utvikling fram mot 2030 har inngått i arbeidet med å utvikle målene for transportsektoren, og Jernbanedirektoratet bidrar til bærekraftsmålene gjennom oppfølging av NTP-målene. Jernbanedirektoratet bidrar også til bærekraftsmål som ikke er dekket av NTP-målene, både i egen virksomhet, f.eks. i arbeidet med likestilling i henhold til likestillings- og diskrimineringsloven og i tjenestene som leveres til samfunnet. For Jernbanedirektoratet gjelder tjenester som leveres til samfunnet spesielt arbeid for anstendig arbeidsliv og mot sosial dumping.

Universell utforming

Det vises til Stortingets vedtak nr. 1233, 15. juni 2021, «*Stortinget ber regjeringen gjøre nødvendige endringer for å sikre at universell utforming av samferdselssektoren innarbeides som et overordnet mål i all transportplanlegging for å oppnå at Norge blir universelt utformet*

innen 2035». Vedtaket ble truffet ved behandlingen av Meld. St. 20 (2020–2021) *Nasjonal transportplan 2022–2033*, jf. Innst. 653 S (2020–2021).

I Prop. 1 S (2022–2023) opplyser Samferdselsdepartementet blant annet at departementet vil følge opp rapport fra Transportøkonomisk institutt (TØI) der kunnskapsgrunnlaget og arbeidet med universell utforming av transportsystemet ble utredet.

Samferdselsdepartementet har i utredningsoppdraget til transportvirksomhetene som del av arbeidet med Nasjonal transportplan 2025–2036 en konkret bestilling om universell utforming (jf. pkt. 8.9 i oppdraget). På bakgrunn av virksomhetens tilbakemelding på dette oppdraget i januar 2023 kan det bli aktuelt å be Jernbanedirektoratet om ytterligere innspill, herunder oppfølging av rapporten fra TØI.

I 2023 skal Jernbanedirektoratet, i nært samarbeid med Statens vegvesen og andre relevante virksomheter, bidra til bedre koordinert assistansetjeneste ved kollektivknutepunktene ved å videreutvikle tilbudet om assistansetjeneste mellom tog, buss og øvrige kollektivtransportmidler som allerede eksisterer på stasjoner/terminaler.

4 ANDRE FØRINGER OG KRAV

4.1 Fellesføringer fra regjeringen

Regjeringen har fastsatt tre fellesføringer for 2023:

Lærlinger

Statlige virksomheter skal ha lærlinger tilknyttet seg, der antallet lærlinger skal stå i et rimelig forhold til virksomhetens størrelse. Virksomheter med mer enn 75 ansatte skal til enhver tid ha minst en lærling, og større virksomheter bør ha ambisjon om flere enn en lærling. Jernbanedirektoratet skal også hvert år vurdere om det er mulig å tilby opplæring i nye lærefag, og om antall lærlinger kan økes. Alle statlige virksomheter skal knytte seg til opplæringskontoret OK stat eller et annet opplæringskontor. I tillegg ber vi om at Jernbanedirektoratet arbeider for å ta imot studenter i praksis i tråd med intensjonene i Meld. St. 16 (2020-2021) *Utdanning for omstilling – Økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning*.

I årsrapporten for 2023 skal Jernbanedirektoratet rapportere på antall lærlinger, om det har vært vurdert å øke antallet og eventuelt innenfor hvilke fag samt hvilket opplæringskontor virksomheten er tilknyttet. Jernbanedirektoratet skal også rapportere på arbeidet med å ta imot studenter i praksis. Virksomheter som ikke har oppfylt kravene, må redegjøre for årsaken til dette og for hva de har gjort for å oppfylle kravene.

Konsulentbruk

Arbeidet med effektivisering utgjør en integrert del av den ordinære styringsdialogen mellom departement og virksomhet og følger de allmenne prinsippene for styring i staten.

Jernbanedirektoratet skal arbeide for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å bruke interne ressurser og kompetanse. Utover informasjons- og holdningskampanjer skal tjenester fra kommunikasjonsbransjen som hovedregel ikke brukes.

Jernbanedirektoratet skal i årsrapporten for 2023 rapportere om konsulentbruken, herunder om iverksatte tiltak og konkrete resultater i arbeidet med å følge opp fellesføringen. Dersom det er fagområder og/eller kompetanseområder i virksomheten der konsulenter brukes i særlig grad, skal bakgrunnen for dette omtales nærmere. Virksomheten skal som en del av rapporteringen også gi en overordnet omtale av ev. kjøp av konsulenttjenester fra kommunikasjonsbransjen (alle typer kommunikasjonstjenester) i 2023 og opplyse om totalbeløp for kjøp av slike tjenester.

Desentralisert arbeid

Jernbanedirektoratet skal vurdere muligheter for økt bruk av desentralisert arbeid, med det formål å oppnå mer desentralisering av statlige arbeidsplasser og styrking av lokale fagmiljøer, som kan gi distriktspolitisk gevinst. Dette vil være særlig aktuelt i forbindelse med utlysning av stillinger, men kan også være aktuelt for ansatte som ønsker dette. Slik desentralisert arbeid bør fortrinnsvis kombineres med mulighet til å tilhøre et lokalt kontorfellesskap der det er tilgjengelig. Dersom økt bruk av desentralisert arbeid ikke lar seg gjennomføre i virksomheten, skal dette begrunnes særskilt. Eksempler på dette vil være dersom det fører til at virksomheten ikke kan levere godt på sine hovedoppgaver. Jernbanedirektoratets ledelse har ansvar for å legge rammene for hvordan økt bruk av desentralisert arbeid skal gjennomføres i sin virksomhet etter drøfting med ansatte og deres organisasjoner. Dette må gjøres ut fra juridisk rammeverk, arbeidsfelt, oppgaver og kompetansebehov.

Jernbanedirektoratet skal i årsrapporten redegjøre for sin vurdering av mulighetene for desentralisert arbeid, omfang og bruk av desentralisert arbeid i virksomheten og erfaringene med dette. Dersom virksomheten ikke har hatt økning i desentralisert arbeid eller dersom bruken har gått ned, skal det redegjøres særskilt for årsakene til dette. Departementene skal sammenfatte rapportene fra sine virksomheter. Kommunal- og distriktsdepartementet skal på grunnlag av disse foreta en samlet vurdering av erfaringer med slikt desentralisert arbeid i statlige virksomheter.

4.2 EØS-arbeidet

Regjeringen fører en aktiv europapolitikk for å ivareta norske interesser og bidra til felles europeiske løsninger. *Regjeringens arbeidsprogram for EU- og EØS-saker 2022-2023* understreker at vi fra norsk side skal drive aktiv medvirkning i de prioriterte EØS-sakene og ta i bruk handlingsrommet i EØS-avtalen. Det nordiske samarbeidet er en viktig del av regjeringens europapolitikk, og nordisk samarbeid øker sjansene for gjennomslag på den europeiske arenaen.

Samferdselsdepartementet ønsker å tidlig identifisere saker som er viktige for Norge, og medvirke til at regelverksutformingen blir mest mulig i tråd med norske interesser. Rapporten *Departementenes EØS-arbeid* av juni 2021 understreker viktigheten av riktig gjennomføring av EØS-regelverk. Det skal legges vekt på regelkvalitet, tilgjengelighet og korrekt praktisering, og det er viktig å følge med på rettsutviklingen i EU. For å oppnå dette er et godt samarbeid mellom Samferdselsdepartementet og underliggende virksomheter en nødvendig forutsetning.

Jernbanedirektoratet deltar i en viss grad i regelverksprosessene i EU, særlig gjennom ulike fora som arbeider med regelverksutvikling om digitale mobilitetsløsninger i regi av DG MOVE. For å bidra til at vi på samferdselsområdet samlet sett ivaretar norske interesser på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte, bes Jernbanedirektoratet følge opp krav og frister for EU/EØS-arbeidet i henhold til utredningsinstruksen og Samferdselsdepartementets EØS-strategi. Dette innebærer blant annet at dersom det er utvikling i saker med en politisk dimensjon skal departementet informeres og få referat fra møtene. Når Jernbanedirektoratet deltar i EUs regelverksutforming, skal direktoratet ha tett kontakt med departementet for å bidra til et klart mandat og en koordinert norsk posisjon.

4.3 Lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygge- og anleggsarbeider

Ved inngåelse av kontrakter bør staten bidra til anstendige lønns- og arbeidsvilkår.

I tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter over 1,3 mill. kr (ekskl. mva.) som blant annet statlige myndigheter inngår, skal ansatte hos leverandører og underleverandører ikke ha dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av gjeldende allmenngjøringsforskrifter eller landsomfattende tariffavtaler, jf. forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.

Riksrevisjonens *Revisjonsrapport om statlige virksomheters oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår i anskaffelser* viser at undersøkte virksomheter ikke gjennomfører nødvendig kontroll av lønns- og arbeidsvilkår ved kjøp av tjenester og bygge- og anleggskontrakter. Vi viser også til pkt. 5.1 i Dokument 1 (2022–2023) *Riksrevisjonens årlige rapport om revisjon – fra statsbudsjett til statsregnskap*.

I sistnevnte dokument anbefaler Riksrevisjonen at Samferdselsdepartementet følger opp at underliggende virksomheter:

- har etablert systemer og rutiner for å kunne etterleve kravene i forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter
- gjennomfører kontrollplikten i forskriften
- dokumenterer sine vurderinger i arbeidet med å kontrollere lønns- og arbeidsvilkår i kontraktene.

Jernbanedirektoratet var en av virksomhetene i Riksrevisjonens undersøkelse. Riksrevisjonen mener direktoratet har fullstendige rutiner for å etterleve forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Departementet ber likevel direktoratet i første tertialrapport 2023 redegjøre for rutinene virksomheten har for å følge opp at forskriften følges og etatens erfaringer, blant annet med å gjennomføre kontrollplikten.

5 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

5.1 Effektivisering

Jernbanedirektoratet skal i årsrapporten rapportere på tiltak for å effektivisere virksomheten. Et utdrag av indikatorene for drifts- og administrasjonseffektivitet videreføres, og rapporteres på i årsrapporten sammen med nøkkeltall anbefalt av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), jf. pkt. 6.3. Indikatorene settes opp i en tidsserie på tre år.

Budsjettgevinster for endrede jobbreisevaner er omtalt i Prop. 1 S (2022–2023) for Samferdselsdepartementet, pkt. 3.1. For 2023 er gevinstuttaket satt til om lag 20 pst. av reiseutgiftene før koronapandemien. Samferdselsdepartementets andel av gevinstuttaket er fordelt mellom departementet og underliggende etater. Vi ber Jernbanedirektoratet nøye vurdere reiseaktiviteten i 2023. Bruk av ny statlig fellesavtale for flyreiser inngått av DFØ, som gjelder fra 13. juni 2022, vil bidra til lavere reiseutgifter.

5.2 Risikovurderinger og internkontroll

Risikostyring og internkontroll er en vesentlig del av Jernbanedirektoratets interne styring, jf. også Økonomireglementet og krav i instruks.

Jernbanedirektoratet skal ha på plass en god intern styring. Det er viktig at direktoratet gjennom avtalestyring og interne budsjett- og økonomisystemer har god styring av budsjett med tilhørende fullmakter.

Departementet legger til grunn at direktoratets risikovurderinger omfatter risikoer knyttet til hvorvidt de interne målene for virksomheten oppnås. Videre skal det opplyses om vesentlige endringer i risiko knyttet til gjennomføring av budsjettet i form av mer- eller mindreforbruk.

Jernbanedirektoratets risikovurderinger er en viktig del av styringsdialogen med departementet, og skal ligge til grunn for rapportering i tertialrapporter og årsrapport. Direktoratets risikovurdering skal sendes departementet sammen med første tertialrapport, og oppdateres i andre tertialrapport. Direktoratets system for risikovurderinger og bruk av dette i virksomhetsstyringen skal framgå av årsrapporten. Det vises til rapporteringskrav i pkt. 6.

5.3 Innføring av statlig regnskapsstandard

Det er obligatorisk for alle statlige virksomheter å ta i bruk statlige regnskapsstandarder (SRS). Innføringsperioden er på fem år fra 1. januar 2022, og innføringen skjer puljevis. Jernbanedirektoratet, Norsk jernbanemuseum, Vegtilsynet, Statens havarikommisjon for transport, Statens jernbanetilsyn og Samferdselsdepartementet er blant virksomhetene som skal innføre SRS i 2023 og ta i bruk periodiserte regnskap fra 1. januar 2024.

SRS kan legge til rette for et bedre og mer standardisert grunnlag for styringsinformasjon, både i virksomhetens interne styring og departementets overordnede styring. Vi ber virksomhetene i arbeidet med innføringen av SRS vurdere forslag til nøkkeltall som kan være egnet i virksomhetens interne styring og som benchmarking mellom virksomhetene. Som grunnlag for vurderingen av aktuelle nøkkeltall kan virksomhetene utveksle forslag. Departementet kan koordinere dette i en innledende fase. Vi ber derfor Jernbanedirektoratet om forslag til nøkkeltall innen 31. mai 2023. En ev. endring kan være aktuell fra og med 2024.

5.4 Økt arbeidsgiveravgift

Departementet gjør oppmerksom på følgende i Prop. 1 LS (2022–2023) Skatter, avgifter og toll 2023, pkt. 5.1.4, siste avsnitt: *«Det er satt av et sjablonmessig beløp som skal dekke økt arbeidsgiveravgift hos arbeidsgivere i offentlig sektor, se punkt 2.4.17 i Prop. 1 S Gul bok (2022–2023). I Revidert nasjonalbudsjett 2023 vil regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til konkrete endringer på kapittel og post.»*

6 RAPPORTERING

Vi viser til punkt om rapportering i Instruks for Jernbanedirektoratet. Vedlegg 4 viser rapporteringskrav i årsrapporten og tertialrapportene for Jernbanedirektoratet.

Jernbanedirektoratet skal legge til grunn en konsistent metodikk som sikrer at styringsparameterne er sammenlignbare over år. Tallene alene gir ikke tilstrekkelig grunnlag for å kunne vurdere måloppnåelse og resultater. All rapportering skal derfor inneholde en kvalitativ analyse av sammenhenger og måloppnåelse.

Jernbanedirektoratet skal som vedlegg til tertialrapportene føre en oppdatert oversikt over mottatte oppdrag, med frister og status for disse, jf. vedlegg 3.

6.1 Første tertialrapport

I rapporten for første tertial skal Jernbanedirektoratet gi en kort og overordnet risikovurdering. Risikovurderingen skal inneholde vurderinger av mål, prioriteringer og oppdrag i budsjettåret og ev. på lengre sikt. I risikovurderingene skal det legges vekt på vesentlige avvik fra krav og forventninger i tildelingsbrevet. Ved ev. vesentlige avvik skal risikoreducerende tiltak omtales og gjenværende risiko etter tiltak omtales.

Rapporten skal inneholde regnskapsstatus per 30. april 2023 og prognose for forbruk for hele 2023 samt bruk av fullmakter gitt ved behandlingen av Prop. 1 S (2022–2023) som gjelder forpliktelser ut over budsjettåret.

Rapporteringen til departementet på status i oppfølgingen av egen strategi for samfunnsikkerhet skal få fram forholdet mellom strategiske mål og prioriteringer, og tilhørende aktiviteter og tiltak. Rapportene skal være selvstendige vedlegg til hhv. første og andre tertialrapport. I selve tertialrapporten skal det gis et overordnet sammendrag av rapporten.

Jernbanedirektoratet skal rapportere særskilt grundig på status for innføring av ERTMS. I første tertialrapport må det også gis en vurdering av konsekvensene for implementeringsplanen og ev. konsekvenser for planlagte tilbudsforbedringer på relevante strekninger.

Øvrige rapporteringskrav for første tertialrapport går fram av vedlagte oversikt.

6.2 Andre tertialrapport

I rapporten for andre tertial skal Jernbanedirektoratet gi en oppdatert risikovurdering. Vurderingen skal inkludere ev. forsinkelser i oppdrag som er forutsatt gjennomført, og avvik fra andre forutsetninger og krav i dette tildelingsbrevet.

I tillegg skal etaten rapportere på områder som er spesielt nevnt for rapportering i andre tertial i dette tildelingsbrevet, og risikoområder av betydning for neste års tildelingsbrev. Jernbanedirektoratet skal rapportere særskilt grundig på status for innføring av ERTMS og gi en vurdering av konsekvensene for implementeringsplanen og ev. konsekvenser for planlagte tilbudsforbedringer på relevante strekninger.

Rapporten skal inneholde regnskapsstatus per 31. august 2023 og prognose for forbruk for hele 2023 samt bruk av fullmakter gitt ved behandlingen av Prop. 1 S (2022–2023) som gjelder forpliktelser ut over budsjettåret.

Rapporteringen til departementet på status i oppfølgingen av egen strategi for samfunnsikkerhet skal få fram forholdet mellom strategiske mål og prioriteringer, og tilhørende aktiviteter og tiltak. Rapportene skal være selvstendige vedlegg til hhv. første og andre tertialrapport. I selve tertialrapporten skal det gis et overordnet sammendrag av rapporten.

Dersom det rapporteres om avvik på føringer og krav som skal være fulgt opp i løpet av budsjettåret, skal Jernbanedirektoratet i rapporten forklare om det vil være mulig å følge opp som forutsatt innen utgangen av året, og hvilke tiltak som ev. må iverksettes.

6.3 Årsrapporten

Jernbanedirektoratet skal sende departement årsrapporten for 2023 senest innen 15. mars 2024.

Årsrapporten skal gi et dekkende bilde av virksomhetens resultater og gi departementet grunnlag for å vurdere måloppnåelse og ressursbruk, jf. bestemmelsene om økonomistyring i staten pkt. 1.6.1 og 2.3.3 og rundskriv R-115 Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap. Rapporteringen i årsrapporten skal følge de krav og føringer som er omtalt i dette tildelingsbrevet, og skal inneholde relevant informasjon av betydning for departementets etatsstyring av Jernbanedirektoratet, herunder vurderinger av måloppnåelse også på områder der det ikke eksisterer tallfestede indikatorer.

Årsrapporten skal inneholde nøkkeltall for virksomheten i henhold til DFØs anbefalinger og definisjoner i veiledningsnotat for årsrapporten, samt indikatorer for drifts- og administrasjonseffektivitet gitt av Samferdselsdepartementet:

- Antall ansatte
- Antall avtalte årsverk
- Antall utførte årsverk
- Samlet tildeling post 01–99
- Utnyttelsesgrad post 01–29
- Driftsutgifter
- Lønnsandel av driftsutgifter
- Lønnsutgifter per årsverk
- KPI 4: Andel administrative utgifter (av totale utgifter (kontoklasse 4-7))
- KPI 5: Administrative utgifter per årsverk

Det skal i tillegg presenteres et avgrenset sett nøkkeltall som gir et bilde av Jernbanedirektoratets tjenester, f.eks. volumtall, kvalitetsparametere eller andre nøkkeltall fra årsregnskapet.

Departementet presiserer følgende som skal framgå av årsrapporten:

- En vurdering av hvordan Jernbanedirektoratet bidrar til å nå målene i pkt. 3.8, herunder hvordan etaten følger opp bærekraftsmålene. Etaten skal synliggjøre de mål etaten påvirker mest positivt og negativt. Rapporteringen skal omfatte korte omtaler av bærekraftsmål som Jernbanedirektoratet påvirker gjennom NTP-målene - og på hvilken måte. Det skal gis en tilsvarende omtale for bærekraftsmål som ikke dekkes av NTP-målene.
- Vurderinger og analyser av utviklingen under hvert av målene i pkt. 3. I tillegg til styringsparameterne skal øvrig relevant og tilgjengelig informasjon benyttes.
- Status for tilstanden innen etatens ansvarsområde, herunder om etatens prioriteringer gjennom året har påvirket status og etatens overordnede risikovurderinger.

- En overordnet tilstandsvurdering av etatens internkontroll, herunder om det er avdekket avvik eller vesentlige svakheter i etatens internkontroll, og hvilke tiltak som eventuelt er iverksatt.
- Redegjørelse for oppfølging av bestemmelsene i likestillings- og diskrimineringsloven, som arbeidsgiver og offentlig myndighet.
- Oversikt over oppdrag fra departementet som fortsatt er pågående og oppdrag som er avsluttet per 31. desember 2023.

Årsrapport med årsregnskap skal publiseres på etatens nettsider innen 1. mai, etter behandling av rapporten på etatsstyringsmøte. Revisjonsberetningen skal publiseres innen 1. mai og sammen med årsrapporten. Dersom revisjonsberetningen ikke foreligger innen denne fristen, skal beretningen publiseres så snart den foreligger.

7 BUDSJETTILDELING OG FULLMAKTER

Stortinget vedtok 20. desember 2022 statsbudsjettet for 2023, jf. Prop. 1 S (2022–2023) for Samferdselsdepartementet, Prop. 1 S Tillegg 1 (2022–2023) og Innst. 13 S (2022–2023).

7.1 Bevilgninger

Kap. 1330 Særskilte transporttiltak og kap. 1352 Jernbanedirektoratet

Kap.	Post	Formål	Kroner
1330		Særskilte transporttiltak	
	76	Reiseplanlegger og elektronisk billettering, <i>kan overføres</i>	82 800 000
	77	Kjøp av tjenester fra Entur AS	20 000 000
1352		Jernbanedirektoratet	
	01	Driftsutgifter	367 200 000
	21	Spesielle driftsutgifter –utredninger, <i>kan overføres</i>	135 900 000
	70	Kjøp av persontransport med tog, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	5 207 100 000
	71	Kjøp av infrastrukturtenester – drift og vedlikehold, <i>kan nyttes under post 70</i>	7 838 800 000
	73	Kjøp av infrastrukturtenester – investeringer, <i>kan nyttes under post 74</i>	17 482 500 000
	74	Tilskudd til togmateriell mv.	201 200 000
	75	Tilskudd til godsoverføring fra vei til jernbane	94 900 000
	76	Tilskudd til kulturminner i jernbanesektoren	25 000 000

Kap. 4330 Særskilte transporttiltak og kap. 4352 Jernbanedirektoratet:

Kap.	Post	Formål	Kroner
4330	01	Særskilte transporttiltak Gebyrer	20 000 000
4352	01	Jernbanedirektoratet Diverse inntekter	4 500 000

7.2 Budsjettmessige forutsetninger og føringer

Jernbanedirektoratet har ansvar for å planlegge virksomheten i 2023 slik at målene kan nås innenfor bevilgningsrammene, jf. Reglement for økonomistyring i staten § 9 og Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 2.2. Jernbanedirektoratet må tilpasse det samlede aktivitetsnivået til etatens budsjettamme slik at det ikke pådras utgifter uten at det er budsjettmessig dekning.

Jernbanedirektoratet har fått delegert etatsstyring for Norsk jernbanemuseum. Midler til museet inngår i bevilgningen på kap. 1352, post 01. Det er på denne posten satt av om lag 36 mill. kr til driften av museet i 2023.

7.3 Fullmakter

Nedenfor følger en oversikt over fullmakter som Samferdselsdepartementet delegerer til Jernbanedirektoratet. Det gjelder budsjettfullmaktene som Stortinget vedtok ved behandlingen av Prop. 1 S (2022–2023) for Samferdselsdepartementet og Prop. 1 S Tillegg 1 (2022-2023), jf. Innst. 13 S (2022–2023), fullmakter som er delegert til Samferdselsdepartementet etter bevilgningsreglementet og (ev.) andre fullmakter. Eksisterende fullmakter og de som meddeles der, er en del av budsjettildelingen. I vedlegg 2 er fullmaktene gjengitt i sin helhet.

Samferdselsdepartementet delegerer følgende fullmakter som ble vedtatt ved Stortingets behandling av statsbudsjettet til 2023, til Jernbanedirektoratet:

- merinntektsfullmakt knyttet til kap. 1352, post 01, jf. kap. 4352, post 01
- tilsagnsfullmakt knyttet til kap. 1352, post 74
- starte opp, herunder foreta bestillinger og gi tilsagn, om kjøp av 25 nye lokal- og regionaltog innenfor en kostnadsramme for 3 728 mill. kr
- forplikte staten for fremtidige budsjettår ut over gitt bevilgning og gi tilsagn om tilskudd til kjøp av persontransport med tog på kap. 1352, post 70
- restverdisikring av eksisterende materiell, oppgraderinger av eksisterende materiell og investeringer i nytt materiell
- Valutakursjustere kostnadsramme for kjøp av langdistansetog.

Videre delegeres denne fullmakten til Jernbanedirektoratet:

- Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester ut over budsjettåret.

7.4 Tildeling

Under henvisning til overnevnte og § 7 i Reglement for økonomistyring i staten stiller Samferdselsdepartementet med dette til disposisjon for Jernbanedirektoratet de bevilgningene som er omtalt i dette brevet.

Med hilsen

Are Forbord (e.f.)
ekspedisjonssjef

Sigrid Dahl Grønnevet
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Riksrevisjonen

Vedlegg